

Bowling Sporü Temalı Bir İçerik Analizi Çalışması

Emre Belli¹

Özet

Bowling sporu, ülkemizde de serbest zaman etkinliği olarak popülerleşmiş, amatör ve profesyonel düzeyde yaygınlaşmaya başlamıştır. Literatür incelendiğinde bowling alanında yapılan bilimsel araştırmaların hâlâ yeterli seviyede olmadığı görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, bowling alanında 2024 yılına kadar yapılmış olan yayınları incelemektir. Araştırmanın, bowling üzerine çalışma yapmayı planlayan araştırmacılara konu ve yöntem belirleme aşamasında yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak YÖK Tez ve Web of Science veri tabanları seçilmiştir. Tarama sürecinde “TS= ‘Bowling’ AND TS=Sport OR TS=Bowling Sport” anahtar kelimeleri kullanılmıştır. İlk tarama sonuçlarına göre, Web of Science veri tabanında 675 yayın, YÖK Tez veri tabanında ise 6 yayın tespit edilmiştir. Çalışmanın kapsamını daraltmak amacıyla belirlenen dahil etme ve hariç tutma kriterlerinin uygulanması sonucunda, tarama Spor Bilimleri kategorisi altında sınırlanmış ve toplamda 138 yayının inceleme kapsamına alınarak analiz edilmiştir.

1999-2024 yılları arasında ilgili alanda gerçekleştirilen akademik çalışmalar incelendiğinde, yayınların büyük bir kısmının makale formatında olduğu gözlemlenmiştir; toplam 132 yayın makale olarak yayımlanmıştır. Tez çalışmaları incelendiğinde ise, doktora ve yüksek lisans tezlerinin sayısının birbirine eşit olduğu saptanmıştır. Yıllara göre dağılım incelendiğinde, en fazla yayın yapılan yıllar 2016 ve 2021’dir; bu, ilgili alanın o dönemde ilgi çekici bir konu olarak öne çıktığını veya akademik açıdan yoğun bir çalışma dönemine işaret ettiğini düşündürmektedir. Dil tercihleri bakımından ise çalışmaların 131’inin İngilizce dilinde kaleme alındığı tespit edilmiştir; bu da uluslararası alanda daha geniş bir okuyucu kitesine ulaşma hedefini veya İngilizcenin akademik iletişimdeki yaygın kullanımını yansıtabilir.

1 Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Spor Yöneticiliđi Bölümü, <https://orcid.org/0000-0001-8435-2529>, emre.belli@atauni.edu.tr

Çalışmalarda tercih edilen dilin büyük çoğunlukla İngilizce olduğu belirlenmiştir. Bu durum, ilgili alandaki akademik camianın uluslararası etkileşimi ve daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşma amacını benimsediğini yansıtmaktadır. Sonuç olarak, araştırma alanındaki akademik çalışmaların artan bir şekilde uluslararası düzeyde yayımlandığı, İngilizce'nin en fazla tercih edilen dil olduğu ve doktora ile yüksek lisans tezlerinin dengeli bir şekilde üretildiği bir ortamda gerçekleştirildiği söylenebilir. Bu bağlamda, gelecekteki araştırmalar için uluslararası iş birliklerinin ve dil kullanımının önemini vurgulandığı söylenebilir.

GİRİŞ

Bowling dizili olan 10 lobuta karşı oyuncuları atış yaptıkları rekreatif ve profesyonel amaçlı oynanan bir salon sporudur. Bowling, bir hat boyunca yaklaşık 18 metre uzaklıktaki 10 adet lobutu devirmeyi amaçlayan bir oyundur (Chu ve ark. 2016). Bowling, kökeni antik Mısır ve Roma dönemlerine dayanan ve zamanla modernleşen bir spor olarak bilinmektedir. Günümüzdeki modern bowling, Amerika Birleşik Devletleri'nde gelişmiş ve yaygınlaşmış olup, 20. yüzyılın başlarından itibaren dünya genelinde popülerlik kazanmıştır. Türkiye'de ise bowling sporu, özellikle son yirmi yılda yaygınlaşmış ve spor salonlarında ve eğlence merkezlerinde yaygın olarak oynanmaktadır. 2005 yılından itibaren de Bowling branşı Türkiye Bocce Bowling ve Dart Federasyonu (TBBDF) tarafından yönetilmektedir.

Bowling, genellikle 10 pin (pim) üzerine kurulu bir oyun olarak bilinir. Her oyuncu, bir top kullanarak bu pinleri devirmeye çalışır. Oyunun temel amacı, skor tablosunda en yüksek puanı elde etmektir. Her oyuncu, sırayla top atarak pinleri devirir ve her atış sonrasında puanlama yapılır. Bowling hem bireysel olarak hem de takım halinde oynanabilir ve çeşitli ligler ve turnuvalar düzenlenir.

Skorlama Sistemi

1.Strike: Tüm 10 pinleri ilk atışta deviren oyuncuya "strike" denir. Strike yapan oyuncu, sonraki iki atışın toplamını bu turun skoruna ekler.

2.Spare: İlk atışta tüm pinleri devirmeyen oyuncu, ikinci atışında kalan pinleri devirirse "spare" yapmış olur. Spare yapan oyuncu, sonraki bir atışın skorunu bu turun skoruna ekler.

3.Open Frame: Hiçbir pin devrildiği veya tüm pinlerin devrildiği, ancak spare veya strike olmadığı tur.

4. 10. Tur (Frame): Eğer oyuncu 10. turda strike veya spare yaparsa, ekstra atış hakkı elde eder. Bu ekstra atışlarla ek puan kazanabilir.

Bowling, fiziksel aktivite yapma imkânı sunmasının yanı sıra sosyal etkileşimi artırma ve stres atma gibi psikolojik faydalar sağlar. Sporum fiziksel ve zihinsel becerileri geliştirdiği, dengeyi sağladığı ve refleksleri artırdığı bilinmektedir. Ayrıca, takım halinde oynanan bowling, arkadaşlık ilişkilerini güçlendirir ve takım ruhu oluşturur.

İçerik analizleri nitel ve nicel olarak 2'ye ayrılır. Çalışmamıza konu olan nicel içerik analizidir.

Nicel içerik analizi çoğunlukla yazılı metinlerin analizinde kullanılmaktadır. Temel amacı kategoriler oluşturma esnasında belirlenen kelimelerin veya kavramların tekrar etme sıklığını tespit etmektir. Bu analizlerde genel olarak yazılı metnin görünür yüzeyindeki içeriğin kodlanması ele alındığı için açık kodlama daha yaygın olarak kullanılmaktadır. Örneğin metin içerisinde geçen bir kelimenin veya kavramın kaç kez kullanıldığı gözden geçirilerek not edilmektedir. Açık kodlamada aranan kelime ya vardır ya da yoktur. Bu açıdan güvenilirliği oldukça yüksektir. (Neuman, 2017).

İçerik analizi altı farklı aşamadan geçmektedir. Bunlar sırasıyla araştırma problemini tanımlama, örneklem belirleme, çözümleme birimlerinin belirlenmesi, kodlama cetvelini oluşturma, kodlama cetvelini sınırlama, güvenilirliği ölçme, verileri çözümleme şeklinde açıklanmaktadır. (Hansen ve ark. (2003); akt.Taylan, 2011). Bu veriler ışığında çalışmamızın amacı bowling branşına yönelik yapılan araştırmaları içerik analizi yönünden incelemektir.

YÖNTEM

Bu araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan içerik analizi modeline dayanmaktadır. İçerik analizi, metin, görsel veya sesli verilerin sistematik bir şekilde incelenmesi ve anlamlı kategoriler oluşturulması sürecidir (Krippendorff, 2018; Biricik,2020; Aygün, 2023). Araştırmanın amacı, belirli bir konu hakkında mevcut literatürün derinlemesine incelenmesi ve bu literatürden elde edilen bulguların analiz edilmesidir.

Veri toplama aracı olarak, bu çalışmada Türkiye'deki akademik tezleri barındıran Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Tez Veri Tabanı ve uluslararası akademik makalelerin yer aldığı Web of Science (WoS) veri tabanları seçilmiştir. Bu iki kaynağın birlikte kullanılması hem yerel hem de uluslararası alandaki literatürün kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesini sağlamaktadır.

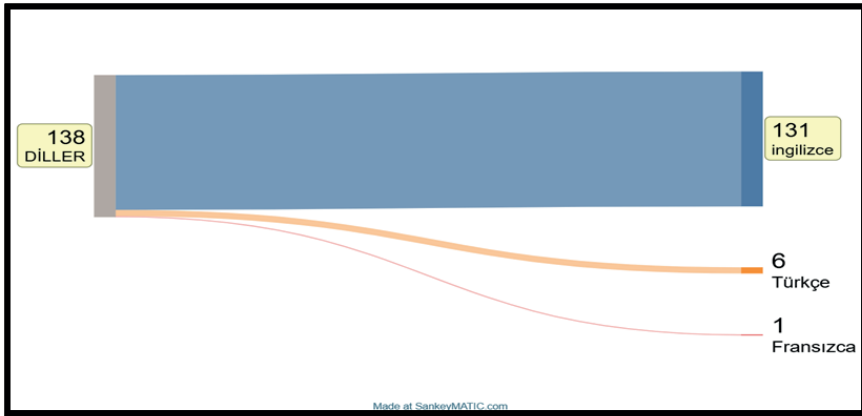
Veri toplama sürecinde, tarama anahtar kelimeleri olarak "TS= 'Bowling' AND TS=Sport OR TS=Bowling Sport" ifadeleri kullanılmıştır. Bu anahtar kelimeler, konuya dair yapılan akademik çalışmaların, bowling sporu

ve genel olarak sporla ilişkili olmasını sağlamak amacıyla belirlenmiştir. İlk tarama sonuçları, Web of Science veri tabanında 675 yayın ve Yök Tez veri tabanında ise 6 yayın tespit edilmiştir. Verilerin analizi için VOSviewer programından yararlanılmıştır.

Veri setinin kapsamını daraltmak amacıyla, belirli dahil etme ve hariç tutma kriterleri uygulanmıştır. Tarama sonuçları, yalnızca Spor Bilimleri kategorisi altında yer alan yayınlarla sınırlanmıştır. Bu sınırlama, araştırmanın amacına uygun olan çalışmaların seçilmesine olanak tanımıştır. Kriterlerin uygulanması sonucunda, toplamda 138 yayın inceleme kapsamına alınmış ve içerik analizi için uygun görülen bu yayınlar detaylı bir şekilde incelenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde Bowling sporuna ilişkin ulusal (Yöktez) ve uluslararası (Web of Science) literatürde bulunan yayınlara ilişkin elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

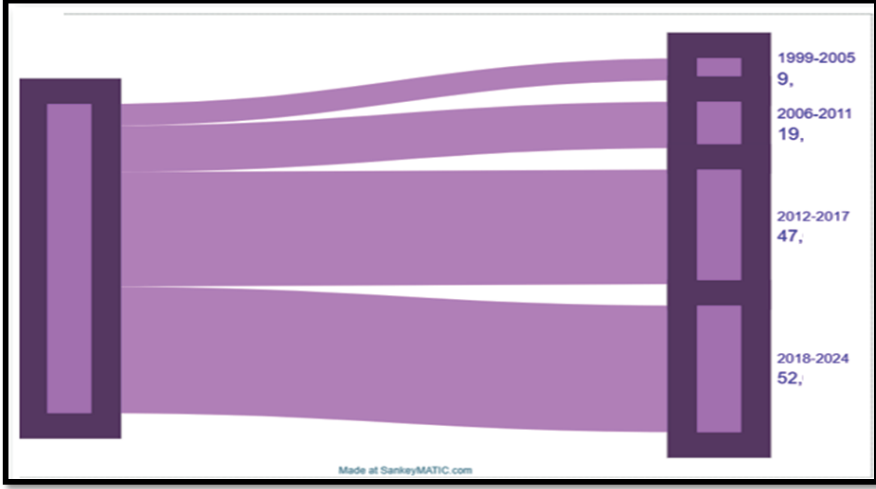

Şekil 1. Yayın Diline İlişkin Sankey Diyagramı

Şekil 1’de Bowling sporu ile ilgili Yöktez ve Web of Science veri tabanlarında yer alan bilimsel araştırmaların “yayın diline ilişkin Sankey diyagramı” incelendiğinde;

Yök Tez veri tabanında Türkçe dilinde hazırlanan tez çalışmalarının 3’ünün yüksek lisans tezi, 3’ünün doktora tezi olduğu belirlenmiştir.

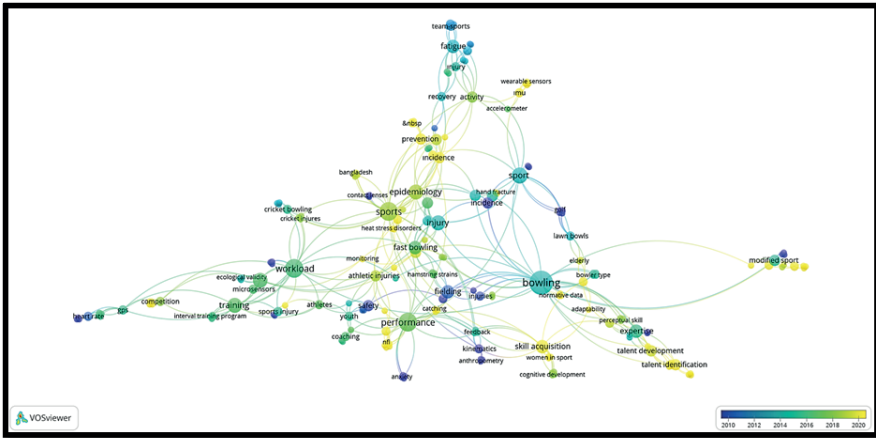
Web of Science veri tabanında ise hazırlanan makalelerin 131’i İngilizce dilinde hazırlanırken yalnızca 1 makalenin Fransızca dilinde hazırlandığı tespit edilmiştir.

Şekil 2. Yayın Yılları ve Sayılarına İlişkin Sankey Diyagramı

Şekil 2’de Bowling sporu ile ilgili Yöktez ve Web of Science veri tabanlarında yer alan bilimsel araştırmaların “yayın yılları ve sayılarına ilişkin Sankey diyagramı” incelendiğinde;

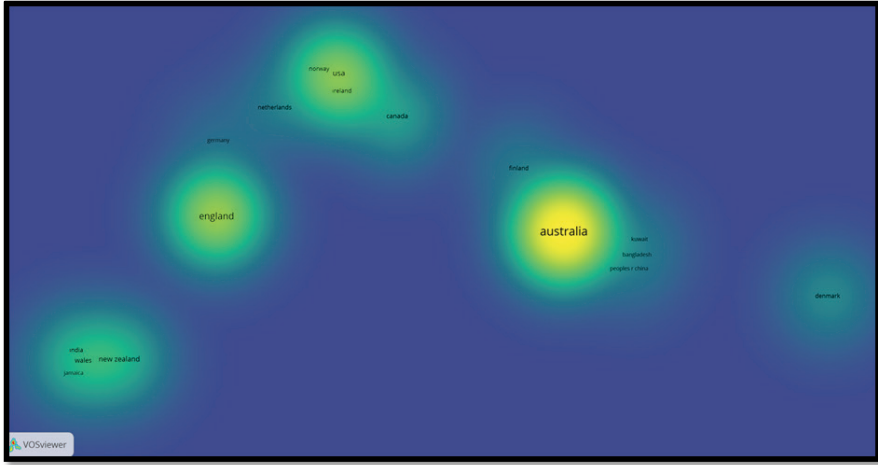
1999-2005 yılları arasında hazırlanan 9 yayın, 2006-2011 yılları arasında 19 yayın, 2012-2017 yılları arasında 47 yayın, 2018-2024 yılları arasında 52 yayın olduğu saptanırken; en çok yayın yapılan yılın 11’er yayın ile 2016 ve 2021 yıllarına ait olduğu belirlenmiştir.

Şekil 3. Anahtar Kelimelere İlişkin Ağ haritası

Şekil 3'te Bowling sporu ile ilgili Yök Tez ve Web of Science veri tabanında yer alan bilimsel araştırmaların anahtar kelime ağ haritası incelendiğinde;

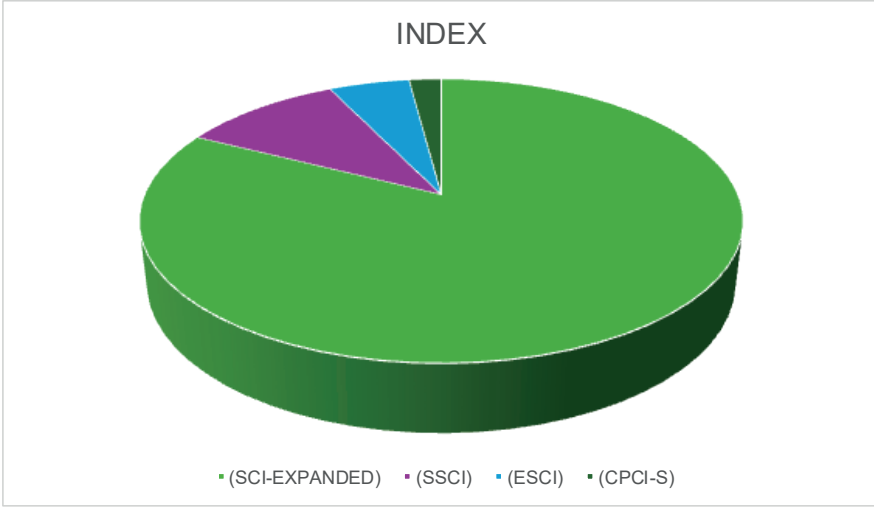
Toplam 320 anahtar kelime elde edilmiş ve bunlardan en çok kullanılanların 'bowling, sports ,performance, skill acquisition, training, epidemiology,' olduğu tespit edilmiştir. (Renklerin maviden sarıya doğru geçişi güncelliği temsil etmektedir)

Şekil 4. Ülkelere Yönelik Yoğunluk Haritası

Şekil 4'te Bowling sporu ile ilgili Yök Tez ve Web of Science veri tabanında yer alan bilimsel araştırmaların ülkelere göre yoğunluk haritası incelendiğinde;

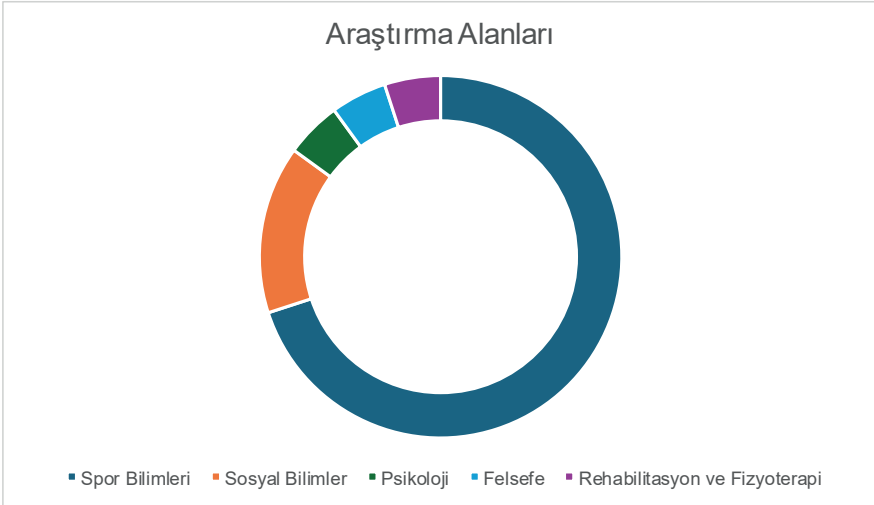
En popüler 3 ülke olarak, Avustralya'nın 73 yayın 2899 atıf ile ilk sırada, İngiltere'nin 31 yayın 1044 atıf ile ikinci sırada ve Amerika'nın 15 yayın 812 atıf ile üçüncü sırada yer aldığı tespit edilmiştir. (Sarı rengin belirgin olduğu noktalar ilgili alanda popüler ülkeleri temsil etmektedir)

Şekil 5. Dizinlere Yönelik Dağılım

Şekil 5'te Bowling sporu ile ilgili Yök Tez ve Web of Science veri tabanında yer alan bilimsel araştırmaların dizinlere göre dağılım grafiği incelendiğinde;

En fazla yayının SCI-EXPANDED dizininde yayınlandığı; bu durumu takiben SSCI, ESCI ve CPCI-S dizinlerinin geldiği görülmektedir.

Şekil 6. Araştırma Alanlarına Yönelik Dağılım

Şekil 6'da Bowling sporu ile ilgili Yök Tez ve Web of Science veri tabanında bulunan 138 yayının araştırma alanlarına göre dağılımları incelendiğinde;

En fazla yayına 'Spor Bilimleri, Sosyal Bilimler, Psikoloji, Felsefe ile Rehabilitasyon ve Fizyoterapi alanlarında ağırlık verildiği saptanmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma, Bowling sporu üzerine yapılmış akademik araştırmaları içerik analizi temelinde inceleyerek mevcut literatürün kapsamının belirlenmesini amaçlamıştır. Analiz sonucunda, YÖK Tez ve Web of Science veri tabanlarında yer alan çalışmaların dil, yayın yılı, anahtar kelimeler, ülkeler, dizinler ve araştırma alanları bazında dağılımları değerlendirilmiştir.

Bowling sporu üzerine yapılan yayınlarda dil tercihinin çoğunlukla İngilizce olmasının, çalışmalara uluslararası bir erişim sağlama amacı güdüldüğünden ve İngilizcenin akademik iletişimde küresel bir standart olarak belirlenmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu durum araştırma sonuçlarının daha geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmasını ve farklı ülkelerden akademik çevrelerle daha kolay bilgi paylaşımını mümkün kılarken bowling alanındaki araştırmaların yalnızca yerel değil, küresel bir etki hedeflediğini yansıtmakta ve akademik literatürde evrensel bir bilgi birikimine katkı sağlanmasını teşvik etmektedir.

İngilizce kullanımının yaygınlığı, disiplinler arası ve çok uluslu araştırma iş birliklerinin oluşumunu destekleyerek, bowling sporunun akademik alandaki etkileşimini daha geniş bir yelpazeye yaymakta ve elde edilen bulguların farklı kültürel ve bilimsel bağlamlarda uygulanmasına olanak sağlamaktadır (Rabah,2015; Batdı &Candan,2022).

Avustralya'da, özellikle 20. yüzyıl boyunca çim bowlinginin hızla popülerlik kazanması, bu sporun sosyal ve kültürel yaşamda geniş yer bulmasını sağlamıştır. Bu dönemde Avustralya, çim bowlinginde dünya çapında öne çıkan bir ülke olmuş; kadınlara yönelik özel kulüpler kurulmuş ve dünyadaki ilk kadın bowling derneği olan 'Victorian Ladies Bowling Association '(VLBA) burada hayata geçmiştir (Arthur,2019). Bu tür kurumların, kadınların spora erişimini artırdığı ve bowlingin cinsiyet eşitliğini teşvik eden bir aktivite olarak kabul edilmesine katkı sağladığı söylenebilir. Bowlingin sosyal yönü, sporu her yaşta insan için erişilebilir ve toplulukları bir araya getiren bir etkinlik haline getirmiştir. Bu bağlamda Avustralya'nın hem ulusal hem de uluslararası düzeyde çeşitli turnuvalarla spora olan ilgiyi canlı tutarak geniş bir katılımcı kitlesine hitap ettiğini söylemek mümkündür. Bu kültürel etmenler, bowling üzerine yapılan araştırmalarda Avustralya'nın en fazla yayına sahip ülkeler arasında yer almasının ardındaki temel nedenlerden biridir. Bowlingin

Avustralya'daki bu köklü sosyal ve kültürel altyapısı (Göksu,2013), spora yönelik akademik ilgi ve çalışmalarını desteklemiş ve geniş bir akademik yayın yelpazesine katkı sağlamıştır.

Araştırma alanları kapsamında yapılan analiz sonucunda, Bowling konulu yayınların büyük oranda Spor Bilimleri, Sosyal Bilimler, Psikoloji, Felsefe, Rehabilitasyon ve Fizyoterapi gibi alanlarda yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu durum, Bowling'in sadece fiziksel bir aktivite değil, aynı zamanda toplumsal, psikolojik ve rehabilitasyon alanları açısından da ele alınan çok boyutlu bir konu olduğunu göstermektedir. Bu bağlam, araştırmacıların Bowling sporunu yalnızca performans ve teknik yönlerden değil, aynı zamanda insan sağlığı, zihinsel iyi oluş ve toplumsal ilişkiler bağlamında ele aldıklarını ortaya koymaktadır.

Bowling sporu üzerine yapılan araştırmaların en çok SCIE (Science Citation Index Expanded) dizininde yer almasının, bu çalışmalara yönelik akademik güvenilirlik ve bilimsel kabul anlamında önemli bir vurgu yapıldığı düşünülmektedir. SCIE dizini, bilimsel çalışmaların geniş bir uluslararası akademik topluluk tarafından gözden geçirildiği ve yüksek bilimsel standartlara sahip dergilerde yayımlandığını gösterdiği kanısına varılabilir.

Bu dizinde yayımlanan çalışmaların incelenmesi, bowling sporunun araştırma konuları arasında saygın bir yere sahip olduğunu ve spor bilimi, biyomekanik, mühendislik gibi disiplinler arası alanlarla bağlantılı olarak ele alındığını göstermektedir. SCIE, araştırmaların daha fazla bilimsel doğrulama süreçlerinden geçmesini sağlar; böylece elde edilen sonuçların, güvenilirliği artırılmış verilere dayandığı ve spor bilimleri camiasında kabul görmüş normlara daha yakın olduğu söylenebilir.

Bowling sporu üzerine yapılan akademik çalışmalar, özellikle Avrupa'da giderek artan bir ilgiyle disiplinler arası bir bakış açısıyla ele alınmakta, bu da bowlingin spor bilimi, biyomekanik, psikoloji ve sosyoloji gibi alanlardaki yansımalarını kapsamlı bir şekilde incelemeyi mümkün kılmaktadır. Buna karşın, ülkemizde bu alandaki araştırmaların sınırlı sayıda olması, bowling sporunun akademik düzlemde henüz keşfedilmemiş bir alan olduğunu göstermektedir. Bu durum, bowlingin ülkemizdeki bilimsel çalışmalar için geniş bir potansiyel alan sunduğunu ortaya koymaktadır.

Gelecekte, bowling alanında yapılacak araştırmaların uluslararası iş birliği ve disiplinler arası yaklaşımlar ile desteklenmesi durumunda hem mevcut bilgi birikiminin genişletilmesi hem de ülkemizde bu sporun akademik alanda daha fazla kabul görmesinin mümkün olacağı düşünülmektedir. Özellikle spor bilimleri, motor beceri gelişimi, sosyoloji ve eğitim gibi alanlardan katkılar, bowlingin sosyal, psikolojik ve fiziksel etkilerinin daha kapsamlı incelenmesine olanak tanıyabilir.

Kaynakça

- Arthur, D. (2019). Foundation Narratives in Rowing, Cricket and Australian Rules Football: Sport in Footscray 1859-1886 (*Doctoral dissertation, Victoria University*).
- Aygün, M. (2023). An investigation of sport management: A bibliometric analysis (1979-2022). *International Online Journal of Education and Teaching (IOJET)*, 10(4), 2201-2216.
- Batdı, V., & Candan, F. (2022). Yabancı Dil Öğretiminde E-Öğrenme Uygulamalarının Kullanılmasına İlişkin Bir Karma-Meta Yöntemi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi (TEKE) Dergisi*, 11(2), 889-904.
- Biricik, Y. S. (2020). Türkiye’de spor yönetimi disiplininde yapılmış olan tezlerin içerik analizi. *EKEV Akademi Dergisi*, (81), 523-538.
- Chu, D. P., Zhang, B. M., & Mau, K. (2016). Tenpin bowling technique on elite players. In ISBS-Conference Proceedings Archive.
- Göksu, Ö. (2013). Türkiye’de Elit Düzeyde Bowling Sporunu Yapan Erkek ve Bayanların Bazı Fiziksel Fizyolojik Parametrelerinin Belirlenmesi. *İstanbul Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 3.
- Krippendorff, K. (2018). *Content analysis: An introduction to its methodology*. Sage publications.
- Neuman, L. W. (2017). Toplumsal araştırma yöntemleri nitel ve nicel yaklaşımlar. (S. Özge, Çev.). Ankara: Yayınodası.
- Rabah, J. (2015). Benefits and Challenges of Information and Communication Technologies (ICT) Integration in Québec English Schools. *Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 14(2), 24-31.
- Taylan, H. H. (2011). Sosyal bilimlerde kullanılan içerik analizi ve söylem analizinin karşılaştırılması. Bingöl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, <http://busbed.bingol.edu.tr/tr/pub/issue/29514/400435>.